

Ószövetség:

1Mózes 7,1-24. (Noé története)

5Mózes 5,1-22. (Tízparancsolat)

Jónás könyve

Újszövetség:

János 2,1-12. (A kánai menyegző)

Lukács 15,11-32. (Tékozló fiú)

Lukács 23. fejezet (Passió)

ÓSZÖVETSÉG

NOÉ TÖRTÉNETE

Az Úr így szólt Noéhoz: „Szállj be egész családdal a bárkába, mert csak téged találtalak igaznak szíнем előtt az egész nemzedékben. Minden tiszta állatból vigyél hetet-hetet, hímet és nőtényt, a tisztátalanokból pedig kettőt, hímet és nőtényt. (A madaraktól is hetet-hetet, hímet és nőtényt), hogy ivadéktok az egész földön életben maradjon. Mert még hét nap, és akkor negyven nap és negyven éjjel esőt bocsátok a földre, s eltörlök a föld színéről minden lényt, amit alkottam.” Noé úgy tett, ahogy az Úr megparancsolta neki. Noé 600 esztendő volt, amikor a vízözön rátört a földre. Noé a vízözön előtt beszállt a bárkába: vele együtt fiai, felesége és fiainak feleségei. (A tiszta és tisztátalan állatok, a madarak és a földön élő állatok közül kettő-kettő, egy hím és egy nőtény ment Noéval a bárkába, ahogy Isten megparancsolta.) Hét nap elteltével a vízözön rátört a földre. Noé 600. évében, a második hónap 17. napján, ezen a napon megnyíltak a nagy mélységek forrásai és megeredtek az ég csatornái. Az eső negyven nap és negyven éjjel zuhogott a földre. Ezen a napon Noé és fiai, Szem, Kám és Jáfet Noé feleségével és fiainak három feleségével együtt beszálltak a bárkába, s velük minden fajtájú vadállat, minden fajtájú háziállat, mindenféle földi csúszómászó és mindenféle madár és szárnyas. Minden lény, ami lélegzik, párosával ment Noéhoz a bárkába. Minden lényből egy hím és egy nőtény ment, ahogy Isten megparancsolta. Az Úr bezárta mögötte az ajtót.

Ezután negyven napig ömlött az eső a földre. A víz megdagadt és fölemelte a bárkát úgy, hogy a föld felett úszott. Az ár elhatalmasodott, és erősen megduzzadt a föld felett, a bárka azonban a vízben úszott. A víz még magasabb lett a földön, annyira, hogy az ég alatt minden magas hegyet elborított. Tizenöt könyöknyivel múlta felül a víz őket, annyival emelkedett a hegyek fölé. Így minden élőlény elpusztult, amely a földön mozgott: madarak, háziállatok, vadállatok, mindenféle földi csúszómászó és minden ember. Minden, ami lélegzett, ami a szárazföldön élt, elpusztult. Így törölt el (Isten) minden élőlényt a földön: az embertől az állatig, a csúszómászókig és az égi madarakig. Mind eltörölte őket a földről. Csak Noé maradt meg, és ami vele volt a bárkában. A víz százötven napig áradt a földön.

TÍZPARANC SOLAT

Halld, Izrael, a parancsokat és törvényeket, amelyeket ma fületek hallatára kihirdetek! Tanuljátok meg őket, s legyen gondotok a megtartásukra. Az Úr, a mi Istenünk Hóreb hegyén szövetséget kötött velünk. Nem atyáinkkal kötötte az Úr ezt a szövetséget, hanem velünk, akik ma itt mind életben vagyunk. Szemtől szemben beszélt veletek az Úr a hegyen a lángok közül – magam az Úr és közöttetek álltam, hogy az Úr szavait közvetítsem nektek, mivel féltetek a tüztől és nem jöttetek föl a hegyre. Így szólt: „*Én vagyok az Úr, a te Istened*, aki kivezettelek Egyiptomból, a szolgaság házából. Ne legyenek más isteneid!

Az Úrnak, a te Istenednek hiába ne vedd a nevét!

Tartsd meg a szombatot, szenteld meg, ahogy az Úr, a te Istened parancsolta neked! Hat napig dolgozz és végezd a munkád. A hetedik nap azonban a nyugalom napja, az Úré, a te Istenedé. Akkor hát ne dolgozz, se te, se fiad, se lányod, sem szolgád, sem szolgálód, sem ökröd, sem szamarad, sem semmiféle állatod, sem a házában tartózkodó idegen, hogy szolgád és szolgálód is pihenhessen, mint te magad. Gondolj arra, hogy Egyiptom földjén magad is rabszolga voltál, de az Úr, a te Istened erős kézzel és kinyújtott karral kivezetett. Azért parancsolta meg az Úr, a te Istened a szombat megülését.

Tiszteld apádat és anyádat, amint az Úr, a te Istened parancsolta neked, hogy hosszú életű légy és jól menjen a sorod azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked!

Ne ölj!

Ne törj házasságot!

Ne lopj!

Ne tégy hamis tanúságot embertársaid ellen!

Ne kívánd embertársad feleségét!

Ne kívánd el embertársad házát, földjét, szolgáját, szolgálóját, ökrét, szamarát, egyáltalán (ne kívánj el) semmit sem, ami embertársadé!”

E szavakat intézte hozzátok az Úr a hegyen, a sötét felhő borította ég felé (felcsapó) lángok közül, zengő hangon, amikor egybegyűltetek, semmi többet; aztán fölírta két kőtáblára és átadta nekem.

JÓNÁS KÖNYVE

Az Úr szózatot intézett Jónáshoz, Amittai fiához: „Kelj útra, menj el Ninivébe, a nagy városba! Hirdesd neki, hogy gonoszsága színem elé jutott.”

Jónás el is indult, de azért, hogy Tarsisba meneküljön az Úr színe elől. Lement Jaffába, és talált is egy hajót, amely Tarsisba készült. Megfizette az útiköltséget, és beszállt, hogy elmenjen velük Tarsisba az Úr színe elől. Az Úr azonban nagy szelet támasztott a tengeren. Hatalmas vihar támadt a tengeren. A hajó már-már összezúzódott. A hajósok megrémültek, és isteneikhez imádkoztak. A hajó rakományát mind a tengerbe dobálták, csakhogy könnyítsenek rajta. Jónás lement a hajó aljába, és mélyen elaludt. A hajóskapitány megszólította: „Miért alszol? Kelj fel, és imádkozz Istenhez! Talán megemlékezik rólunk, s nem kell elvesznünk!” Majd így szóltak egymáshoz: „Vessünk sorsot, hogy megtudjuk, ki miatt ért bennünket ez a veszedelem!” Sorsot vetettek, és a sors Jónásra esett. Erre megkérdezték tőle: „Kérünk, mondd el nekünk, miért tört ránk ez a szerencsétlenség? Mi a foglalkozásod, honnan jöttél, hol a hazád, melyik néphez tartozol?” Így felelt: „Héber vagyok, az Urat, az egek Istenét tisztetem, aki a tengert és a földet teremtette.” Nagy félelem fogta el az embereket. Megkérdezték tőle: „Miért tetted ezt?” Az emberek ugyanis megtudták, hogy az Úr színe elől menekül, mert elbeszélte nekik. Aztán megkérdezték tőle: „Mit tegyünk veled, hogy a tenger lecsendesedjék?” Mert a tenger még mindig zúgott és háborgott. Azt felelte nekik: „Fogjatok meg, és vessetek a tengerbe, akkor lecsendesedik a tenger. Tudom ugyanis, hogy miattam tört rátok ez a hatalmas vihar.” A férfiak evezni próbáltak, hogy visszatérjenek a szárazföldre, de nem sikerült, mert a tenger zúgott és háborgott. Erre az Úrhoz kiáltottak: „Kérünk, Urunk, ne vesszünk el e miatt az ember miatt! Ne szálljon ránk igaz ember vére! Hisz te vagy az Úr, aki úgy tettél, amint neked tetszett!” Aztán megfogták Jónást, és a tengerbe vetették. A tengernek azonnal megszűnt a háborgása. Az embereket elfogta az Úrtól való félelem. Áldozatot mutattak be az Úrnak, fogadalmi ajándékokat szenteltek neki.

Az Úr odarendelt egy nagy halat, hogy nyelje el Jónást. Jónás három nap és három éjjel a hal gyomrában volt. A hal gyomrában Jónás így imádkozott az Úrhoz: Szorongattatásomban az Úrhoz folyamodtam, és ő meghallgatott; az alvilág gyomrából kiáltottam, és ő meghallotta

hangomat. A mélybe vetettél, a tenger mélyére, körülvett az áradat; örvényeid és hullámaid összecsaptak fölöttem. Így szóltam: Elvetettél színed elől. Bárcsak meglátnám még szent templomodat! A vizek torkomig hatoltak, körülvett a mélység, hínár borítja fejemet a hegyek tövében. Leszálltam a föld alatti országba, a régmúlt idők népei közé, de kimentetted a pusztulásból életemet, Uram, én Istenem! Amikor elcsüggedt a lelkem, az Úrra emlékeztem, és imám eljutott színed elé, szent templomodba. Akik mihaszna (bálványokat) szolgálnak, elfordulnak az irgalmasságtól. Én azonban a dicséret szavát mutatom be neked áldozatul; teljesítem, amit fogadtam, mert az Úrtól jön a szabadulás. Az Úr szólt a halnak, és az kivetette Jónást a szárazra.

Az Úr másodszor is szólt Jónáshoz: „Kelj fel, menj el Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd azt, amit majd mondok neked!” Jónás fölkelt és elment Ninivébe az Úr parancsa szerint. Ninive nagy város volt, három napba telt, míg az ember végigment rajta. Jónás bement a városba, egynapi járásnyira, és hirdetni kezdte: „Még negyven nap, és Ninive elpusztul!” Ninive lakói hittek az Istennek. Böjtöt hirdettek, nagyok és kicsik egyaránt zsákruhát öltöttek. Amikor a szózat eljutott Ninive királyához, ő is leszállt trónjáról, levetette palástját, és zsákruhába öltözve hamuba ült. Aztán a király és a főemberek parancsára kihirdették és elrendelték Ninivében: „Ember és állat, ökör és juh semmit se egyék, ne legeljen, és vizet se igyék. Öltsön zsákruhát ember és állat, és harsány hangon könyörögjön az Istenhez. Mindenki hagyja el gonosz útjait és a rosszat, amit a keze végbevitt. Ki tudja, hátha irgalmas lesz és újra megbocsát az Isten, lecsillapul izzó haragja, és nem kell elvesznünk!” Amikor Isten látta, hogy letérnek gonosz útjaikról, megbánta a rosszat, amivel fenyegette őket, és nem tette meg.

Jónáson nagy szomorúság vett erőt, és haragra gerjedt. Így imádkozott az Úrhoz: „Ó Uram, vajon nem megmondtam-e ezt már akkor, amikor még otthon voltam? Azért akartam Tarsisba menekülni, mert tudtam, hogy jóságos és irgalmas Isten vagy, türelmes és könyörületes, aki megbánja a rosszat. Most azonban vedd el tőlem az életemet, mert jobb nekem a halál, mint az élet.” Az Úr így felelt: „Azt hiszed, jogos a haragod?” Jónás kiment a városból, és leült a várostól keletre. Csinált magának egy sátort, és annak árnyékában ülve figyelte, hogy mi fog történni a várossal. Az Úr parancsára egy ricinusbokor nőtt Jónás fölé, árnyékot vetett a feje fölé, és megvédte a rosszullettől. Jónás nagyon megörült a ricinusnak. Másnap hajnalban azonban az Úr egy férget rendelt oda. A féreg megrágt a ricinust, úgyhogy kiszáradt. Amikor aztán fölkelt a nap, az Úr forró keleti szelet támasztott, s a nap is hevesen tűzött Jónásra. Olyan rosszul lett, hogy a halált kívánta magának: „Jobb nekem a halál, mint az élet!” Ekkor az Isten így szólt Jónáshoz: „Azt hiszed, jogos a haragod a ricinusbokor miatt?” Azt felelte: „Igen, jogosan haragszom, egészen a halálig!” Erre az Úr azt mondta: „Bánkódsz emiatt a ricinus

miatt, jóllehet nem is gondoztad és nem is neveltetted. Az egyik éjjel felnőtt, a másik éjjel elpusztult. Hát akkor én ne irgalmazzak Ninivének, a nagy városnak, amelyben több mint százhuszezer olyan ember van, aki még nem tud különbséget tenni a jobb és a bal keze között, és igen sok állat?”

ÚJSZÖVETSÉG

KÁNAI MENYEGZŐ

Harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában, amelyen Jézus anyja is ott volt. Jézust is meghívták a menyegzőre, tanítványaival együtt. Amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja megjegyezte: „Nincs több boruk.” Jézus azt felelte: „Mit akarsz tőlem, asszony! Még nem jött el az én óráim.” Erre anyja szólt a szolgálónak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” Volt ott hat kőkorsó, a zsidóknál szokásos tisztálkodás céljára, mindegyik két-három mérős. Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!” Meg is töltötték azokat színültig. Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték. Amikor a násznagy megízlelte a borra vált vizet, nem tudta honnan való – a szolgálak azonban, akik a vizet merítették, tudták –, hívatta a násznagy a vőlegényt, s szemére vetette: „Először mindenki a jó bort adja, s csak amikor már megittasodtak, akkor az alábbvalót. Te meg mostanáig tartogattad a jó bort.” Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában. Kinyilatkoztatta dicsőségét, s tanítványai hittek benne. Aztán lement anyjával, testvéreivel és tanítványaival Kafarnaumba, de csak néhány napig maradtak ott.

TÉKOZLÓ FIÚ

Majd így folytatta: „Egy embernek volt két fia. A fiatalabbik egyszer így szólt apjához: Apám, add ki nekem az örökség rám eső részét! Erre szétosztotta köztük vagyonát. Nem sokkal ezután a fiatalabbik összeszedte mindenét és elment egy távoli országba. Ott léha életet élve eltékozolta vagyonát. Amikor már mindenét elpazarolta, az országban nagy éhínség támadt, s nélkülözni kezdett. Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához. Az kiküldte a tanyájára a sertéseket őrizni. Örült volna, ha éhségét azzal az eledellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki. Ekkor magába szállt: Apám házában a sok napszamos bővelkedik kenyérben – mondta –, én meg éhen halok itt. Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevezz, már nem vagyok méltó, csak béreseid közé fogadj be. Csakugyan útra kelt és visszatért apjához. Apja már messziről meglátta és megesejt rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta.

Erre a fiú megszólalt: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezz. Az apa odaszólt a szolgálknak: Hozzátok hamar a legdrágább ruhát és adjátok rá. Az ujjára húzzatok gyűrűt, és a lábára sarut. Vezessétek elő a hizlalt borjút, és vágjátok le. Együnk és vigadjunk, hisz fiam halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült. Erre vigadozni kezdtek. Az idősebbik fiú kint volt a mezőn. Amikor hazatérőben közeledett a házhoz, meghallotta a zeneszót és a táncot. Szólt az egyik szolgálknak és megkérdezte, mi történt. Megjött az öcséd, és apád levágta a hizlalt borjút, hogy egészségben előkerült – felelte. Erre ő megharagudott, és nem akart bemenni. Ezért az apja kijött és kérlelte. De ő szemére vetette apjának: Látod, én annyi éve szolgálom neked és egyszer sem szegtem meg parancsodat. És nekem még egy gödölyét sem adtál soha, hogy egyet mulathassak a barátaimmal. Most meg, hogy ez a fiad megjött, aki vagyonodat rossz nőkre pazarolta, hizlalt borjút vágattál le neki. – Az mondta neki: Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied. S illett vigadnunk és örülnünk, mert ez az öcséd halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült.”

PASSIÓ

Ezzel fölkerelkedett egész sokaságuk, és Pilátushoz kísérték. Ott vádolni kezdték: „Azt tapasztaltuk – mondták –, hogy fellázítja népünket. Megtiltja, hogy adót fizessünk a császárnak. Azt állítja magáról, hogy ő a messiás király.” Pilátus megkérdezte tőle: „Te vagy-e a zsidók királya?” „Magad mondd” – felelte. Pilátus erre kijelentette a főpapoknak és a népnek: „Semmiben nem találok ezt az embert bűnösnek.” De azok erősködtek: „Tanításával fellázítja a népet Galileától kezdve egészen Júdeáig.”

Jézus Heródes Antipász előtt.

Ennek hallatára Pilátus megkérdezte, hogy Galileába való-e. Amikor megtudta, hogy Heródes uralma alá tartozik, elküldte Heródeshez, aki azokban a napokban épp Jeruzsálemben tartózkodott. Amikor Heródes meglátta Jézust, nagyon megörült. Régóta szerette volna látni, mert sokat hallott felőle, s remélte, hogy valami csodát tesz a jelenlétében. Sokat faggatta, de nem méltatta feleletre. A főpapok és az írástudók is elmentek, és hevesen vádolták. Heródes udvarával együtt gúnyt űzött belőle, csúfságból fehér ruhába öltöztette, aztán visszaküldte Pilátushoz. Ezen a napon Heródes és Pilátus jó barátok lettek, bár azelőtt haragban voltak.

Jézus elítélése.

Pilátus ismét összehívta a főpapokat, a véneket és a népet, s így szólt hozzájuk: „Elém vezettétek ezt az embert mint a nép lázítóját. Jelenlétetekben kihallgattam, de az ellene felhozott

vádak közül nem találtam egyben sem vétkesnek. És Heródes sem, mert lám, visszaküldte hozzám. Láthatjátok, semmi olyat nem követett el, amiért halált érdemelne. Megfenyítem hát, és szabadon bocsátom.” Az ünnep alkalmával szabadon kellett bocsátania egy foglyot. Az egész nép ezt ordította: „Vesszen el! Bocsásd szabadon Barabást!” A városban lázadás tört ki, és Barabás gyilkosság miatt került börtönbe. Pilátus ismét hozzájuk fordult, mert szabadon akarta bocsátani Jézust. De tovább ordítottak: „Keresztre! Keresztre vele!” Harmadszor is megkérdezte: „De hát mi rosszat tett? Semmi vétket nem találok, amiért halálra kellene ítélnem. Megfenyítem és szabadon bocsátom.” De azok nem tágítottak, hanem egyre elszántabban, egyre hangosabban üvöltöttek, hogy feszítse keresztre. Erre Pilátus úgy határozott, hogy enged követelésüknek. Szabadon engedte hát kérésükre azt, aki lázadás és gyilkosság miatt került börtönbe, Jézust meg kiszolgáltatta nekik akaratuk szerint.

A keresztút.

Ahogy elvezették, megállítottak egy cirenei embert, Simont, aki éppen a mezőről tartott hazafelé. Vállára adták a keresztet, hogy vigye Jézus után. Nagy tömeg követte, asszonyok is, akik jajgattak és sírtak miatta. Jézus hozzájuk fordult: „Jeruzsálem leányai – mondta nekik –, ne engem sirassatok. Inkább magatokat és gyermekeiteket sirassátok, mert jönnek majd napok, amikor azt fogják mondani: Boldogok a meddők, akik nem szültek, nem szoptattak. Akkor majd unszolni kezdik a hegyeket: Omoljatok ránk! És a dombokat: Takarjatok el! Mert ha a zöldellő fával így tesznek, mi lesz a sorsa a kiszáradt fának?”

Jézus a kereszten.

Két kivégzésre ítélt gonosztevőt is vittek vele. Amikor odaértek arra a helyre, amelyet Koponya-helynek hívtak, ott fölfeszítették, s a gonosztevőket is vele, egyiküket jobbról, másikukat balról. Jézus pedig mondta: „Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek.” Ruháján sorsot vetve megosztottak. A nép báméskodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: „Másokat megmentett – mondták –, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.” Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magad!” – mondták. Feje fölé görög, latin és héber nyelvű feliratot tettek: „Ez a zsidók királya.” Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magad és minket is.” A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded. Mi tetteink méltó jutalmát kapjuk. De ő nem csinált semmi rosszat.” Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam országodban.” Ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.”

Jézus halála.

A hatodik óra körül sötétség támadt az egész földön, s egészen a kilencedik óráig tartott. A nap elsötétedett, a templom függönye közepén kettéhasadt. Jézus ekkor hangosan felkiáltott: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” E szavakkal kilehelte lelkét. Amikor a százados a történeteket látta, dicsőítette az Istent, s azt mondta: „Ez az ember valóban igaz volt.” És az egész kíváncsi tömeg, amely összeverődött, a történetek láttán mellét verte, és széteszlott. Jézus ismerősei pedig, köztük az asszonyok is, akik Galileából kísérték, távolabb állva látták mindezt.

Jézus temetése.

Volt egy József nevű tanácsos, derék és igaz férfi, Júdea Arimatea nevű városából származott, és maga is várta az Isten országát. Ő nem értett egyet a határozattal és az eljárással. Ez elment Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. Aztán levette, gyolcsba göngyölte, és sziklasírba helyezte, ahol még nem feküdt senki. A készülék napja volt, a szombat már beállóban. A Galileából érkezett asszonyok is elmentek és megnézték a sírt, hogyan helyezték el benne a holttestet. Hazatérőben illatszereket és keneteket vásároltak, a szombatot meg a parancs szerint nyugalomban töltötték.